

## БАҚЫЛАУ ӨЛШЕУ ҚҰРАЛДАРЫ

### Бағдарламаның 1 аралық бақылауға арналған сұрақтары

**Пәні:** Құқықтық, қаржылық, экономикалық, экологиялық және ғылыми білімдер

**Пән коды:** ККЕЕGB 1102

**ББ атауы және шифры:** 6B10115- Медицина»

**Оқу сағаты/кредит көлемі:**150/5

**Оқу курсы мен семестрі:** 1/2

**Құрастырғандар:**

1. М.У.Турадилов – тарих.ғ.к.
2. Л.Т.Махатова - аға оқытушы
3. Л.Т.Махатова – аға оқытушы
4. Қаратаева Ф.М.- аға оқытушы
5. М.М.Оразова – аға оқытушы

Қазақстан тарихы және әлеуметтік – қоғамдық пәндер  
каф. меңгерушісі

Хаттама № 14. 13.06.25

«Әлеуметтік- гуманитарлық пәндер»

кафедрасының меңгерушісі, т.ғ.к. :

Хаттама №11. 5.06.25

«Гигиена және эпидемиология»

кафедрасының меңгерушісі:

Хаттама № 12. 26.06.25

Нуржанбаева Ж.О.

Аширов Ш. А.

Утепов П.Д.

## 1- аралық бақылау сұрақтары

### Ғылыми зерттеу әдістері

1. Ғылыми таным және оның қазіргі өркениеттегі рөлі.
2. Ғылыми танымның әдістері мен құрылымы.
3. Әдістеме, әдістер, әдістеме ұғымы.
4. Ғылыми таным әдістерінің жіктелуі
5. Ғылыми ақпаратты іздеу, жинақтау және өңдеу.
6. ҒЗЖ реттілігімен және кезеңдерімен танысу
7. Зерттеу әдістемесінің мәні.
8. Зерттеу объектісі мен тақырыбын анықтау. Зерттеудің мақсаты мен міндеттерін анықтау.
9. Ғылыми зерттеудің жалпы схемасы.
10. Ақпаратты іздеу әдістері ғылыми зерттеулер үшін тиімді.
11. Ғылыми ақпаратты іздеу үшін пайдаланылатын ресурстар
12. Эксперименттік ғылыми зерттеулер және оларды жүзеге асыру.
13. Эмпирикалық әдіс және оны ғылыми зерттеулерде қолдану.
14. Ғылыми зерттеулердегі теориялық әдіс
15. Ғылыми зерттеулерде нейрондық желілер мен жасанды интеллектті қолдану, практикалық аспектілер.

### Құқық негіздері

1. Мемлекет ұғымы, шығу теориясы. Мемлекеттің белгілері, функциялары және формасы.
2. Құқықтың анықтамасы және негізгі белгілері. Құқық принциптері. Құқық көздері.
3. Конституциялық құқықтың ғылым және құқық саласы ретіндегі түсінігі, пәні.  
Конституциялық-құқықтық нормалар, қатынастар және олардың субъектілері
4. Конституциялық құқықтың қайнар көздері, принциптері, жүйесі.
5. Қазақстан Республикасының Конституциясы және оның дамуы.
6. ҚР Әкімшілік құқық пәні, әдісі және жүйесі.
7. Әкімшілік құқық көздері. Әкімшілік құқық субъектілері. Ұғымы және олардың түрлері.
8. Білім беру жүйесін ұйымдастыру, денсаулық сақтауды басқару түсінігі мен негіздері
9. ҚР Азаматтық құқық ұғымы. Азаматтық-құқықтық реттеу түсінігі, пәні, әдісі.
10. Азаматтардың құқық қабілеттілігі мен әрекет қабілеттілігі ұғымы.
11. Мәмілелер және азаматтық құқықтық қатынастардың пайда болуының өзге де негіздері.
12. ҚР отбасы құқығының түсінігі мен принциптері. Неке және отбасы туралы заңнама.  
Неке қию және тоқтату.
13. Қорғаншылық, қамқоршылық, түсінік, жалпы сипаттама.  
Отбасы мүшелерінің алимент қатынастары.
14. ҚР Қаржы құқығының түсінігі, пәні, әдісі.
15. Қазақстан Республикасының Бюджеттік жүйесі. Бюджет түрлері мен деңгейлері.

### **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің негіздері**

1. Сыбайлас жемқорлық ұғымы және оның тарихи тамыры.
2. Сыбайлас жемқорлық қоғамдық өмір құбылысы ретінде.
3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы сана және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет: рөлі, мазмұны және функциялары
4. Жеке тұлғаның сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін қалыптастырудағы отбасының рөлі. Қоғамдық бақылау сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл тетігі ретінде.
5. Саяси партиялар мен БАҚ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру құралы ретінде. Шет елдерде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру.
6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастырудағы ұлттық менталитеттің ерекшеліктері.
7. Қазақстандық қоғамның ұлттық мәдениетіндегі сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік. Жеке тұлғаның сыбайлас жемқорлыққа қарсы мінез-құлқын тәрбиелеудегі отбасының рөлі.
8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру және тәрбиелеу.
9. Мектеп жасына дейінгі және бастауыш мектеп жасындағы балаларда сыбайлас жемқорлыққа қарсы сананы қалыптастыру ерекшеліктері
10. Орта және жоғары мектеп жасындағы балаларда сыбайлас жемқорлыққа қарсы сананы қалыптастыру ерекшеліктері
11. Студент жастардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы санасын қалыптастыру ерекшеліктері
12. Тәртіптік жауапкершілікке әкеп соғатын сыбайлас жемқорлық әрекеттері.
13. Әкімшілік жауапкершілікке әкеп соғатын сыбайлас жемқорлық әрекеттері.
14. Қылмыстық жауаптылыққа әкеп соғатын сыбайлас жемқорлық әрекеттері.
15. Сыбайлас жемқорлық сипаттағы қылмыстардың себептік-кешенді факторлары.

### **Аралық бақылауға арналған бағдарлама мәселелері**

#### **2.Ғылыми зерттеу әдістері**

1. Ғылыми зерттеулердің түрлері және олардың ерекшеліктері
2. Ғылыми таным әдістері ретінде талдау, синтез, индукция және дедукция
3. Тиісті зерттеу әдістерін таңдау.
4. Ғылыми зерттеулерді жоспарлаудың негізгі кезеңдері.
5. Ақпарат көздерінің сенімділігі мен сенімділігін бағалау
6. Деректі ақпарат көздері.
7. Деректі ақпарат көздерін іздеу.
8. Зерттеулерде бастапқы деректерді жинау әдістері.
9. Әдебиетке шолу және оның ғылыми еңбектердегі маңызы.
10. Пайдаланылған әдебиеттердің сапасы.
11. Мақалалардың дәйексөзін бақылау үшін Халықаралық библиографиялық және рефераттық дерекқорлар мен құралдарды пайдалану.
12. Ғылыми зерттеулердің бірегейлігі туралы түсінік.
13. Ғылыми зерттеудегі авторлық құқық.
14. Студенттік жұмыстардың мазмұны мен ресімделуіне қойылатын талаптар.
15. Ғылыми басылымның ресми сипаттамалары.

## Құқық негіздері

1. Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер, түрлері туралы түсінік.
2. Еңбек құқығының пәні, әдісі, жүйесі және көздері.
- Жұмыспен қамту және жұмыспен қамтудың құқықтық негіздері.
3. Жеке еңбек шарты. Ұжымдық шарттар мен келісімдер.
- Жұмыс уақыты. Демалыс уақыты.
4. Қылмыстық құқық ұғымы, қылмыстық құқықтың принциптері, міндеттері мен көздері.
5. Қылмыс пен қылмыстық теріс қылық ұғымдары мен белгілері. Қылмыс санаттары.
6. Қылмыстық жауапкершілік: тұжырымдама, оның басталу негіздері.
7. Қылмыстық жаза: түсінігі мен мақсаттары. Жаза түрлері.
8. Экологиялық құқық түсінігі, пәні, әдісі және жүйесі.
9. Табиғатты пайдалану мен қоршаған ортаны қорғаудың негізгі принциптері.
10. Табиғи ресурстарға меншік құқығының, табиғатты пайдалану құқығының жалпы сипаттамасы.
- Жер құқығы ұғымы, пәні және жүйесі.
12. Меншік құқығы, жерді пайдалану құқығы және жерге өзге де заттық құқықтар.
13. Жер заңнамасын бұзғаны үшін жауапкершілік.
14. ҚР Құқық қорғау органдары жүйесінің жалпы сипаттамасы және анықтамасы.
15. ҚР Прокуратурасының құқықтық мәртебесі, прокуратура қызметкерлерінің өкілеттіктері, құқықтық мәртебесі.

## Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеттің негіздері

1. Сыбайлас жемқорлыққа бейім өндірістік салалар: мемлекеттік сатып алу және тендерлер.
2. Сыбайлас жемқорлыққа бейім өндірістік салалар: Құрылыс және инфрақұрылым.
3. Сыбайлас жемқорлыққа бейім өндірістік салалар: денсаулық сақтау.
4. Сыбайлас жемқорлыққа бейім өндірістік салалар: Энергетика және пайдалы қазбаларды өндіру.
5. Экологиялық бақылау және лицензиялау.
6. Қоғам мен Кәсіби этиканың рөлі.
7. Әр түрлі салалардағы кәсіби этика кодексінің маңызы.
8. Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында ашықтық пен ашықтықты қамтамасыз ету жөніндегі Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт.
9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияның негізгі қағидаттары, университеттердің білім беру қызметінде іске асыру.
10. Академиялық адалдықтың сипаттамасы, оның білім беру мәдениетін қалыптастырудағы рөлі, жоғары білім беру жүйесіндегі Академиялық адалдық.
11. Еңбек ұжымында сыбайлас жемқорлыққа қарсы ойлауды қалыптастыру
12. Сыбайлас жемқорлықты моральдық бағалаудағы БАҚ пен азаматтық қоғамның рөлі.
13. Моральдық жауапкершілікті арттыру жолдары. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдағы діни нормалар мен құндылықтар.
14. Қазақстандық білім берудегі сыбайлас жемқорлықтың себептері, көріністері мен салдары.
15. Білім беру саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі шаралар

## Жағдаяттық тапсырмалар:

1. Мемлекет деген не атты мәселені талқылау кезінде Семенов пен Сидоров арасында пікірталас болды. Семеновтың пікірінше, мемлекет-географиялық құрылым, ал Сидоровтың пікірінше — саяси билікті ұйымдастыру. Дауды шешіңіз.
2. Студент Петров мемлекеттің белгілерін анықтай отырып, басқалармен қатар қоғамдық билікті, билеуші партияны, аумақты атады. Студент Филон мұндай белгілерге салық, халық, құқық кіретінін атап өтті. Сіз мемлекеттің қандай белгілерін білесіз?
3. Қоғамның саяси жүйесінде мемлекет Орталық жетекші орынға ие, өйткені ол: а) егемендіктің бірыңғай тасымалдаушысы; б) заң шығаруда монополияға ие; (жалғастырыңыз)
4. Ежелгі заңгерлер: "құқық-жақсылық пен әділеттілік өнері", - деді. Бұл өрнекті қалай түсінетінін түсіндіріңіз. Ол құқықтық нормаларға қандай талаптарды қамтиды?
5. Томас Гоббс бұл құқық басқалардың үстінен жоғарғы билік шоғырланған адамдардың еркінің жемісі екенін атап өтті. Сіздің ойыңызша, бұл мәлімдеме рас па? Сіздің жауабыңызды тарихтан нақты мысалдармен негіздеу қажет.
6. Кестені толтырыңыз. Адам мен азаматтың негізгі құқықтары мен бостандықтары. ҚР Конституциясына сәйкес кестені толтырыңыз.

| Жеке құқықтар мен бостандықтар | Экономикалық және әлеуметтік құқықтар мен бостандықтар | Саяси құқықтар мен бостандықтар |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------|---------------------------------|
|                                |                                                        |                                 |

7. Сәйкестікті табыңыз:

|              |                                                                                                                                                                                                     |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Президент | А. Заңнамалық функцияларды жүзеге асыратын Республиканың жоғары өкілді органы болып табылады.                                                                                                       |
| 2. Парламент | В. Қазақстан Республикасының атқарушы билігін жүзеге асырады, атқарушы органдар жүйесін басқарады және олардың қызметіне басшылықты жүзеге асырады.                                                 |
| 3. Үкімет    | С. Мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттарын айқындайтын, ел ішінде және халықаралық қатынастарда Қазақстанның атынан өкілдік ететін оның жоғары лауазымды тұлғасы болып табылады. |

8. Қазақстан өзін президенттік басқару нысаны бар демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде бекітеді, оның ең жоғары құндылықтары адам, оның құқықтары мен бостандықтары болып табылады. Бұл нені білдіреді?

9. Аз. Микееваға "жалған жедел жәрдем шақырғаны үшін" әкімшілік жаза қолданды.

Жедел жәрдемді жалған шақыру әкімшілік құқық бұзушылық па?

10. Облыстың бас санитарлық дәрігері дәретханаларды ұстау ережелерін бұзғаны үшін мемлекеттік ЖОО ректорына 200 АЕК көлемінде айыппұл салды. Сұрақ: айыппұл заңды салынды ма?

11. Фельдшер Аббасова, Ивлевтің қатерлі ісікке шалдыққан науқастың тұрақты өтініші бойынша, оған үлкен дозада ұйықтататын дәрі берді, бұл науқастың өліміне себеп болды. Кейіннен науқастың туыстары науқастың өліміне себеп болған фельдшердің әрекеттеріне шағым түсірді. Аббасова өзінің іс-әрекетін қатты ауырсынуға шалдыққан науқастың тағдырын жеңілдеткісі келетіндігімен түсіндірді және оның өтініші бойынша ұйықтататын дәрілердің үлкен дозасын енгізді. Заң бұзушылықтар бар ма? ҚР-нда эвтаназияны жүзеге асыруға егер рұқсат етілсе, қандай жағдайларда рұқсат етіледі?

12. Сынып оқушысы Леснов жол – көлік оқиғасынан зардап шекті, омыртқасынан жарақат алды және көп қан жоғалтты. Оның туыстары мектеп әкімшілігінен және Лесновтың сыныптастарынан қан тапсыруды сұрады. Жағдайға құқықтық талдау жасаңыз. Қандай адамдар донор болуға құқылы?

13. Жеке ұйымда басшының бұйрығымен ұйымның үй-жайларында темекі шеккені үшін 500 теңге көлемінде айыппұл салынды. Бұл ретте темекі шегуге арналған арнайы орындар жабдықталды. Осы ұйымның қызметкерлері бұл бұйрық олардың құқықтары мен бостандықтарына нұқсан келтіреді деп есептеп, прокуратураға шағым түсірді. Сұрақ: ұйым басшысының шешімі заңды ма? Азаматтардың құқықтары бұзылған ба?

14. Белгілі халық емшісі Али баба қалаға тек 1 күнге келді. Емшіні қабылдауға келгісі келетін азаматтардың көптеген өтініштері бойынша олар қалалық стадионда бір уақытта барлық ниет білдірушілерді қабылдау туралы шешім қабылдады. Прокуратура қызметкерлері бұл фактіні анықтап, ондағы денсаулық сақтау туралы заңнаманың бұзылуын байқады. Емшінің құжаттарын тексеру қорытындысы бойынша оның өз қызметін лицензия негізінде жүзеге асыратыны, бірақ медициналық білімі жоқ екені анықталды. - Жағдайды заң тұрғысынан шешіңіз. Денсаулық сақтау туралы заңнаманы бұзу бар ма?

15. Он алты жасар Асқар Алматы қаласындағы шағын базарлардың бірінде жұмыс жасайды. Ол өзінің сыныптасы Арманнан сағат сатып алып, оған табысының жартысын жұмсады. Асқардың анасы ұлының осындай қымбат затты сатып алғанына наразы болып, Арманның әкесінен ұлының ақшасын қайтаруды талап етті. Әкесі ұлының іс-әрекетіне қарсы емес екенін айтып, ақшаны қайтарудан бас тартты.

1) Егер бұл істі сот қараса, судья қандай шешім шығаруы керек?

2) Жауаптарыңызды жазыңыз және оларды белгілі бір заңның баптарына сілтеме жасай отырып дәлелдеуге тырысыңыз?

16. 8 жасар Беріктің әкесі ұлының атынан сыйға тарту туралы келісім жасады. Шарт бойынша Берік ағасының үйін жеке меншік құқығымен иеленді және заңды түрде үйді өзіне рәсімдеді.

1) Шарт заңды түрде жасалған ба?

2) 8 жасар Берік үйдің қожайыны бола ала ма?

17. Республикалық мерзімді басылымдардың бірінде А.азаматының жеке өмірі мен кәсіпкерлік қызметі туралы қызықты материалдар жарияланды. мақалада автор А. азаматының қазіргі кәсіпкерлік қызметі алаяқтық пен парақорлықтың нәтижесі, ұлын пара үшін жақсы орынға орналастырғаны туралы жазады. Азамат А. өзінің абыройын қорғау үшін сотқа шағым түсірді. Сот отырысында мақала авторы өз материалының дұрыстығын дәлелдей алмады. Сот сол газетте мәліметтерді теріске шығару және ірі мөлшерде ақшалай айыппұл салу туралы шешім қабылдады.

18. Ерлі-зайыптылар Петрова А. С. және С. С. заңды некеде болды, олардың бірлескен кәмелетке толмаған балалары бар. Неке бұзылған кезде сот ерлі-зайыптылардың балаларын Петрова А.С.ға қалдырды, бірақ Жұбайы Петров С. С. бұған келіспеді және жоғары тұрған органға шағым түсіріп, сот шешіміне шағымдануға шешім қабылдады. Бірақ Жоғарғы сот шешімді өзгеріссіз қалдырды.

Сұрақ: 1.Ерлі-зайыптылардың балаларын Петрова А.С.ға қалдыру туралы сот шешімін түсіндіріңіз.

2. Заңның бабына сілтеме жасап отырған соттың әрекеттері дұрыс па?

19. Ерлі-зайыптылар Федоровтар А. В.және С. С. заңды некеде болды, олардың бірлескен кәмелетке толмаған балалары бар. Бірақ, сот оларды ата-ана құқығынан айырды, өйткені олар алкогольді асыра пайдаланды және балаларға тиісті тәрбие бермеді,

Олардың бұл мінез-құлқы балаларға нашар әсер етті, сонымен қатар сот ата-анасынан алимент өндіріп алды.

Ата-аналар қорғаншылық және қамқоршылық ұйымдарына өздерін ата-ана құқықтарынан заңсыз айырды деп жүгінді. Бірақ қорғаншылық және қамқоршылық ұйымы оларға бұл мәселелерді қарастырмайтынын түсіндірді.

Сұрақ:

1. Соттың әрекеті заңды ма?

2. Ерлі-зайыпты Федоровтар қандай органға жүгінуі керек?

3.Ерлі-зайыптылар өз құқықтарын қалпына келтіре алатынын түсіндіріңіз.

20. Азаматтар Иванова В. Л. және Иванов С.К. азаматтық некеде болды, оны діни мекемеде тіркеді. Бірге тұру кезінде мүлік пайда болды, бірлескен кәмелетке толмаған балалар болмады, олардың некелері бұзылды. Азамат В. Л. Иванова некені бұзу және мүлікті бөлу үшін сотқа жүгінді. Бірақ сот одан бас тартты. Сұрақ: соттың әрекеті дұрыс па? Нормативтік актінің мақаласына сілтеме жасай отырып түсіндіріңіз.

Неке жасасуға кедергі келтіретін жағдайларды шешіңіз және шарттарын көрсетіңіз ?

21.Әйелі мен екі кәмелетке толмаған баласы бар, Астанада тұратын 50 жастағы Н. азамат Шымкентте тұратын 45 жастағы М. азаматпен некеге тұру туралы өтініш берді. Оларды некеге тіркеуден бас тартты. Неліктен?

22. Үш жыл бойы жас жігітпен кездескен 22 жастағы қыздың туыстары оған: "Егер сіз біздің Олыгамен заңды некеге тұрмасаңыз, онда сіз одан әрі жұмысыңызды жоғалтасыз және одан әрі мансабыңызға түбегейлі балта шабасыз", - деді. Олыганың туыстары қандай құқықтық нормаларды бұзып отыр.

23. Азамат Петров В. (19 жаста) және Иванян и. (16 жаста) АХАТ ұйымдарына некеге тұру туралы өтініш берді. Оларға бас тартылды. Неліктен?

24. Некеден кейін азамат Ветрова күйеуінің тұқым қуалайтын психикалық аурумен ауыратынын білді. Ол АХАТ ұйымдарына некені бұзу туралы өтінішпен жүгінді. Онда ол күйеуінің ауруын ажырасудың негізгі себебі ретінде көрсетті. Ветрованың мұндай құқығы бар ма?

25. Азамат Қалиев Қызылорда қаласындағы кәсіпорындардың біріне жұмысқа орналасты. Алайда, бір аптадан кейін ол әкімшілікке жұмыстан босату туралы өтініш жазды. Зауыт әкімшілігі қызметкердің өтінішін қанағаттандырудан бас тартты

1) әкімшіліктің шешімінде заңсыз әрекеттер бар ма?

2) жұмыстан шығару тәртібі туралы айтып беріңізші?

26. Катя автобус жүргізушісі болуды көптен армандаған. Осындай өтінішпен ол қалалық көлік кәсіпорнына жүгінді. Кәсіпорын директоры қыздың жынысына және оның жұмыс түріне сәйкес келмеуіне сілтеме жасай отырып, оның өтінішін қабылдаудан бас тартты.

1) бұл жағдайда директордың бас тартуы орынды ма?

2) Катя қай органға шағымдануы керек?

27. "Азурит" ЖШС әкімшілігі өз қызметкерлерін кәмелетке толмағандардан, мүгедектерден, жүкті әйелдерден басқаларды, жұмыс жоспарын орындау қажет деген уәжбен олардың келісімінсіз үстеме жұмысқа тартты. Алайда, Токарева И. Т. үстеме жұмысты орындауға қарсы болды. Әкімшілік бұйрық шығарып, оған сөгіс жариялады.

Сұрақтар:

1. Әкімшіліктің өз қызметкерлерін олардың келісімінсіз үстеме жұмысқа тартуға құқығы болды ма?

2. Қандай жағдайларда әкімшілік өз қызметкерлерін олардың келісімінсіз үстеме жұмысқа тарта алады?

3. Қызметкер И.Т. Токареваға қатысты әкімшіліктің әрекеттері заңды ма?

28. Емхананың емдеу кабинетінің медбикесі Петренко науқас Мурашованың тамырына бром енгізуі керек еді. Ол шкафтан (әдетте тұрған жерден) түссіз сұйықтық бөтелкесін алып, затбелгісіне қарамай науқасқа тамыры арқылы құяды. Артынша Мурашовада құрысулар басталды. Петренко салғырттығынан науқасқа улы зат-дикаинді енгізгені белгілі болды. Шұғыл қабылданған шараларға қарамастан, Мурашовты құтқару мүмкін болмады. Бір сағаттан кейін ол қайтыс болды.

Петренконың жасаған қылмысының объективті жағын сипаттаңыз?

29. Науқас П.А. Ивановтың туыстарына бас дәрігер оған шұғыл операция қажет екенін, бірақ жалпы кезекте операцияны "өте ұзақ күтуге" тура келетінін анық ашық айтады.

Қандай құқық бұзушылық туралы айтылып отыр?

30. Пациенттерге тегін берілетін дәрі-дәрмектерді таратуға жауапты мемлекеттік қызметші А. Н. Ковалев дәрі-дәрмектердің бір бөлігін жеке дәріханаларға оларды әрі қарай жоғары бағамен сату үшін жіберді. Сыбайлас жемқорлықтың қандай түрі туралы айтылып отырғанын және бұл әрекеттің зиянды салдары қандай екенін анықтаңыз?

31. Біріккен Ұлттар Ұйымының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясында сыбайлас жемқорлық көріністерінің бірі ретінде ұлттық мемлекеттік қызметкерлердің пара алуы көрсетілген. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы БҰҰ Конвенциясында анықталған сыбайлас жемқорлықтың басқа да көріністерін көрсетіңіз.

32. Сыбайлас жемқорлықпен күресу үшін оның әлеуметтік, экономикалық және құқықтық мәнін ғана түсіну қажет. Жалпы алғанда, сыбайлас жемқорлық деп лауазымды тұлғаның

өзіне сеніп тапсырылған өкілеттіктері мен құқықтарын белгіленген ережелерге қайшы, жеке пайдасына пайдалануы түсініледі. Сыбайлас жемқорлықтың құқықтық мәнін түсіну үшін сыбайлас жемқорлықтың әлеуметтік және құқықтық белгілерін анықтау маңызды. Сіздің міндетіңіз – сыбайлас жемқорлықтың әлеуметтік-құқықтық белгілерін тізіп (бөліп) көрсету.

**33.** Адамның басқаларға қарағанда қызметі жылдам көтерілді, өйткені ол министрдің немесе басқа жоғары лауазымды шенеуніктің туысы немесе қамқоршысы. Бұл жағдайда жемқорлық туралы айтуға болады ма?

**34.** Ауруханадағы науқас дәрігерге сыйлық береді немесе дәрігерге жеке көңіл бөлуі немесе кезектен тыс қызмет көрсету үшін төлейді. Дәрігер мұны талап етпейді, бірақ ол ақша мен сыйлықтардан бас тартпайды. Дәрігердің әрекеттерін жіктеңіз.

**35.** Білім беру ұйымдарының бірінің міндеттеріне - студенттердің емтихан тапсыруы және олардың курстық жұмысын тексеру енгізілген. Оқытушы пара алу үшін студенттерге жақсы баға қойып, өз бетінше жұмысы мен білімін нақты тексермей-ақ емтиханға жіберген. Педагогтың әрекетін сараптап, осы жағдайда қолданылуы тиіс ҚР ҚК-нің тиісті баптарын көрсетіңіз.

**36.** Білім беру ұйымдарының бірінің оқытушысы студенттің оқу жоспары бойынша сынақтан (зачет) өтуге құқығы болса, студенттің сынағын мерзімінен бұрын қабылдауға келіскені үшін алғыс ретінде студенттің ата-анасынан бір қорап шоколад алды. Оқытушы бір қорап шоколад пен сувенирді сыйлық деп санады және білім беру ұйымының басшылығына бұл туралы хабарлаған жоқ.

Ұсынылған жауап нұсқаларынан тандаңыз және оны негіздеңіз:

1. сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық белгілері болса;
2. сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық белгілері жоқ, бірақ мінез-құлықтың этикалық нормалары бұзылса;
3. оқытушы тәртіптік теріс қылық жасаған;
4. оқытушы заңсыз әрекеттер жасамаған;
5. оқытушы бірнеше түрлі заң бұзушылықтарға жол берді.

**37.** Университеттің аға оқытушысы А.Е.Кенжеев азаматша М.Д.Ысқақовадан ұлын жоғары оқу орнына түсіруге көмектесемін деп 70 мың сом көлеміндегі ақша алған. А.Е.Кенжеев Ысқақованың ұлы университетке міндетті түрде оқуға түсетінін, әйтпесе оның ақшасын қайтаратынын айтты. Бірақ А.Е.Кенжеев қабылдау комиссиясының мүшесі болмаған және Ысқақованың ұлының институтқа түсу процесіне ықпал етпеген. Кенжеевтің әрекетіне заң тұрғысынан баға беріңіз. Оның әрекетінде қылмыстың белгілері бар ма? Кенжеев жемқорлық әрекет жасады ма? Егер солай болса, ол қалай біліктілігін қалай бағалауға болады?

**38.** Ресей көлік министрлігі департаменті бөлім бастығының орынбасары Пушкарёв әжесі Арина Родионовна қайтыс болғаннан кейін Выхинодағы жекешелендірілген екі бөлмелі пәтерді мұрагерлікпен алады. Пушкарёв тұрғын үймен қамтамасыз етілген.

Оның аталған жылжымайтын мүлікті жалға немесе жалға беруге және осындай азаматтық-құқықтық мәміле нәтижесінде табыс алуға құқығы бар ма? Ол жұмыс берушінің өкіліне хабарлауы керек пе? Егер болса, қалай?

«Қазақстан тарихы және әлеуметтік-қоғамдық пәндер» кафедрасы

Бақылау өлшеу құралдары

35 беттің 11 беті